

סימן מ"ח

לאו הניתק לעשה

תוס' ב"מ דס"א הקשו בחא דקאמר הגמרא שם ולא דגול אתי לכובש שכר שכיר לעבוד בשני לאוין, ותרצו בתוס' דבגול הוא ניתק לעשה ולא לקי כלל. אבל בכובש שכר שכיר לקי שפיר. והמהרש"א שם הניח בצ"ע ביאור דה"ת דהא בכובש שכר שכיר. איכא נמי עשה והשיב העשק אשר עשק.

ונ"ל לבאר דה"ת עפ"מ ש"כ הרמב"ן מכות שם דהעשה וישלחו מן המחנה לא חשיב ניתק לעשה משום היכי דהאיסור נמשך ו"ל דהתורה לא באה במצות עשה לנתק הלאו שלא ילקה עליו יק התורה הקפידה לקיים העשה כדי שלא יעבור עיד זמן על הלאו. וטמאים בקודש כל שעה ושעה איכא הלאו ולא יטמאו מחניהם אמרה תורה וישלחו מן המחנה כדי שלא יעבור עוד הלאו יעו"ש ובחידושי הגאון רעק"א פסחים מביא הרמב"ן מכות שם. ולפי"ו י"ל דגם אנו נאמר דבזה חלוק הלאו דגול מהלאו דכובש שכר שכיר. דהלאו דגול אינו עובר רק בשעת הגזלה, וע"כ י"ל דהעשה והשיב את הגזילה אשר גזל בא לנתוק הלאו שלא ילקה עליו משא"כ בכובש שכר שכיר י"ל דמה שמשחה שכר שכיר עובר בכל שעה על הלאו. ע"כ שפיר י"ל דהעשה בא רק כדי שלא יעבור עוד ולא הוי כלל לאו הניתק לעשה ומשו"ה כתבו התוספות ב"מ שם כובש שכר לקי שפיר.

חיים אברהם בהנאון ר' תנחום

גרשון שליט"א ביאליק

רב ברוסלין, נ. י.

סימן מ"ט

קדושת סוכה

הרמב"ם בהלכות סוכה פ"ו הט"ו כ': עצי סוכה אסורין כל שמונת ימי החג בין עצי דפנות בין עצי סכך כו' ובהט"ו כ' וכן אוכלין ומיטקין שתולין בסוכה כדי לנאותה אסור להסתפק מהן כל שמנת, ואם התנה עליהן כו' הרי זה מסתפק מהן בכל עת שירצה שחרי לא יקצה אותם ולא חלה עליהן קדושת הסוכה ולא

נחשבו כמותה. ע"כ ומשמע מדברי הרמב"ם אלו רחוק מדאורייתא. ותנאי מהני רק בנוי סוכה כמבואר בראשונים. ועל הא דאמר הרמב"ם גם הדפנות הקשה הרא"ש בסוכה ט' דהא כל מאי דדרשינן מחנן הסוכות היינו דוקא בסכך כמו גבי פסולת גרן ויסב. ע"ש.

וברשב"א ביצה ל' ע"ב כ' מיהא עדיין צריך לעיין אפי' בסוכה דלמצוה למה לא מהני בה תנאי? וי"ל משום דע"כ חלה עליו קדושה וכאן שקדושת מצות סוכה מתפשטת בה א"א לה להתנות שתפקע קדושה ואפי' בסוכה רעועה, אבל נויין אין קדושה מתפשטת בה ואינו אסור להסתפק מהן אלא משום ביוזי מצוה כו' ועדיין אני צריך להתיישב בדבר שהרי לכ"ע קדושת דמים מהני בה תנאה ופקעה (צ"ע מה שייך לומר קדושת דמים בסוכה? בודאי דהוא קדושת הגוף) ועוד משמע דלדעת אבני אפי' בקדושת הגוף מהני תנאה ופקעה בכדי כדמשמע בגדרים כ"ט כו' וא"כ אפי' ס"ל דסוכה בקדושת הגוף כל שבעה מדהקשה הכתוב לחניגה מ"מ האידך אמר כאן אבני דלא מהני בה תנאה ומי עדיפא משור כל ל' יום עולה ולאחר ל' שלמים כו' ועוד קשיא לי הא דס"ל דסוכת נגב"ך וסוכת רבק"ש דכשרה למה חלה עלי' קדושה כל ז' וכי מפני שנכנס זה שם ואכל שם פ"א או ישן שם תחול עלי' קדושה כל ז' והיא לא נעשית לשם קדושת סוכה? ואפשר דסוכת נגב"ך ורבק"ש כסוכה דעלמא הן כו' עכ"ל וברמב"ם אינו מחלק בזה והרש"ל במה תקדש סוכת נגב"ך ורבק"ש?

והנראה ליישב דברי הרמב"ם, דהנה אף בקדושת סוכה ילפינן מחניגה מ"מ חלוקים הם בקדושתם דקדושת קרבן הוא מעצם החפצא דקרבן, ואין שם קרבן להקרב בלי קדושת הגוף, אבל בקדושת סוכה אינה מעצם החפצא דסוכה, שהרי הרשב"א אומר דסוכת נגב"ך ורבק"ש אין בהם קדושה ואפ"ה יוצאים בהם, ולפי"ו י"ל להרמב"ם דסוכה כסוכה דקדושתה באה מקיום מצותה, וכמו שא"א לומר שור זה עולה אבל לא יהי' בו קדושת עולה, או להיפך, כמו כן אי אפשר לקיים מצות סוכה ולא יחול עי"ז קדושת עלי'. שקדושת סוכה חלה מאלי'

בעולם היהדות והרבנות

ג' אלול התרע"ט—ג' אלול התרצ"ה
לסילוקו של מרן הגאון ראש הרבנים
לא"י זצ"ל

מאת הרב

יחיאל מיכל טוקצינסקי

(מנהל ראשי של ישיבת "עץ חיים" בירושלים)

שעה 12, בצהריים, יום ג' אלול התרע"ט לפני שש עשרה שנה שלמות מעת לעת נגמר הטכס החגיגי של הבאת רבנו הרב הראשי לשערי ירושלים: בשעה זו בדיוק הבאנו את מרן רבנו אברהם יצחק הכהן זצ"ל למעונו הארעית שהוכנה לו בבתי הבורכים והושבנוהו על כסא הרבנות הירושלמית.

קבלת פנים התחילה מבכור השכם בלוד (אשר שם קבלנוהו עוד מביום אתמול כשבא עם הרכבת ממצרים וסר ליום אחד ליפו לקחת ברכת פרידה מעדתו היפואית והתל-אביבית) התפללנו ותיקין בלוד ובקבלנו את פניו בשובו מיפו כדי לעלות לירושלם — היתה השמחה במעונה. בנאומי בדכותינו הבענו כולנו את תקותנו שזה ינחמו ממעשינו ומעצבון ירינו מעת לוקח מאתנו רבה של ירושלים הראשון הגאון חו"י מו"ר רבינו שמואל סלנט זצ"ל. כולנו רחפנו בשמי מרומים: זה רבנו גדול הרוח ירומם את קרן התורה והיהדות בעיר וארץ קדשנו.

מלוד נמשכה השרשרת הארוכה של האוטובוסים מלא שירה וזמרה עד שהגיעה התהלוכה להתחנה הראשונה של ירושלים בית מושב זקנים וזקנות המאוחד.

שם בחצר שקושטה בקשומים ובבימה מעוטרה באמצעה — חכו לרבנו מסלטה ומשמנה של ירושלים התורנית והצבורית, מעל הבימה השמיעו כל הנואמים את החרדה המפעמת בחללה של ירושלים לתקופת הרב החדש. מדברותיו של רבנו ההגיוניות מלאי חבה עזה לתורתנו

בקיום מצותה ואין האדם הוא המחיל קדושתה. ובזה ניחא שיטת הרמב"ם דאינו מחלק בין סוכת גנב"ך ורבס"ש לסוכה העשויה לקיום המצוה. רהוא סוכר קדושת הסוכה באה מקיום המצוה בסוכה ולא כהרשב"א דסוכר דהקדושה באה ע"י האדם העושה אותה לשם מצות סוכה. ובזה מובן מה דלא מהני בה תנאי. כיון דאין האדם הוא המחיל קדושתה אלא מאלי' חלה ע"י קיום המצוה דסוכה. ועל קיום המצוה בודאי לא שייך תנאי דא"א לעקור מעשה המצוה אח"כ למפרע. ועוד כשם שא"א לומר שור זה קדושת עולה עליו ולא יהי' חפצא דעולה, כמו כן א"א שמצות סוכה יקיים ולא יהי' בה קדושה, כיון שהקדושה נמשכת מקיום המצוה. ובזה יתורץ גם קושית התוס' בסוכה ט' שהקשו האריך אמרינן בעצי סוכה אסורין מדא' הא בנמ' איתא מנו דאתקצאי כו' ומשמע דאינו אלא מוקצה מדרבנן. וחלקו בזה הרבה. ומהרמב"ם דאין מחלק מירי משמע ככל התירוצם ועכצ"ל שפירש כהרשב"א שכ' וז"ל ולעיקר שהקשו נ"ל ישאין לה עיקר ולאויסור מוקצה בלחוד קאמר אלא לישנא בעלמא הוא דקאמר כלומר עצי סוכה דחלה עלייהו קדושה והוקצו למצותן נכשך אותו איסור והולך כל ימי החג. עכ"ל. ותי' רחוק לשטתו דחלית קדושתה באה ע"י האדם א"כ מה שייך לשון דאתקצאי דמשמע דמעצמה נקצת ומיוחדת לקדושת סוכה. אבל להוימב"ם ניחא דבאמת קדושת הסוכה באה מעצמה ונעשי' עי"ז מוקצה ומיוחדת לקיום מצותה.

ובזה יתורץ גם קושית הרא"ש דהא דדרשינן מחג הסוכות לענין סכך הוא דוקא לענין הכשר סוכה והדברים הפוסלין אותה, אבל קיום המצוה דסוכה הוא בודאי גם ע"י הרפנות, דהסכך בלעדי הרפנות אינו כלום. אבל כ"ז הוא רק לענין הסוכה עצמה אבל נויי הסוכה סהני תנאי ליחדם לקיום מצותה.

הרב אהרן חיים צימרמן הלוי

בן לאאמו"ר הרב הגאון רי"מ

צימערמאן שליט"א ז"ל

כעת בישיבת רי"א דנוי יארק